

Илустровано Време

БИБЛИОТЕКА
ГРАДА БЕОГРАДА

Бр. 19 — 5 VII 1930 — цена 4 дин.

КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.

НАЈВЕЋИ ДОМАЋИ ТЕКСТИЛНИ КОНЦЕРН

ФАБРИКА ВУНЕНИХ ТКАНИНА

КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.

Брзојави „МУШЦИНСКИ“ БЕОГРАД Телефон бр. 3-68 и 23-63

Жиро рачун: НАРОДНА БАНКА, ПОШТАНСКА ШТЕ-
ДИОНИЦА Београд, број 51178.....

ИЗРАЂУЈЕ:

Све врсте штофова, чоје, сукна, шајка абацијског и мустробаног, ћебад, вунене мараме (шалоба) и гајтана.

Кангари оделење израђује:

Разна вунена плетива у свим бојама.

Позамантериско оделење израђује:

Разне позамантерије од свиле, памука и вуне, разне врсте шуташа, пергле за обућу, шнуре за забесе и др.

СРПСКА ФАБРИКА ТЕПИХА ЛАЗАР ДУЊЕРСКИ А. Д. В. БЕЧКЕРЕК

Брзојав: „ТЕПИХ“ Телефон бр.: 97.

Пошт. Штед. Загреб, чек. 46445

„ „ Београд „ 51905

ИЗРАЂУЈЕ: све врсте тепиха Турне, Велвет, Тапестари, Киндерминстер, Холендер, јуте тепиха и мокета као и „смирна тепихе“ у свима бојама, дезенима и величинама.

ВУНА Д. Д. КАРЛОВАЦ

ФАБРИКА ИЗРАЂУЈЕ:

све врсте мушких и женских штофова од најјефтинијих до најбољих: чоје, ћебад, и вунен. шалоба.

ТЕКСТИЛНЕ ФАБРИКЕ КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВА А. Д.

ФИЛИЈАЛА ЛЕСКОВАЦ

Брзојав „ИЛИЋИ“. Телефон број 71.

ИЗРАЂУЈЕ:

све врсте американа, платна за постабе, сламарице, цираде и џакобе од чисте кудеље и т. д.

ТЕКСТИЛНЕ ФАБРИКЕ

КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВА А. Д.

Тел. 60-03 БЕОГРАД Тел. 2-31

Брзојав „ИЛИЋИ“.

ИЗРАЂУЈЕ: сваку врсту платна, памучног, ланеног и кудељног, порхета бељеног и штампаног у разним бојама, американа, Калико, платно за забесе, градла плавог за радничка одела, цираде и друго.

ФАБРИКА КАНАПА И УЖАРИЈЕ А. Д. ЛЕСКОВАЦ

Брзојав „КУДЕЉАРА“ Телеф. бр. 9.

Жиро рачун код Народне Банке
Ниш, Поштански чек број 51744.

ИЗРАЂУЈЕ: канап у свима врстама и нумерама, конач у боји за абације, седларе и апотекаре. Обућарски конач (фонал). Прећу од кудеље у разним нумерама, шнуре за забесе. Ужарије у разним дебљинама, љуљатке, торбице, цегера, кајише и гуртне за трансмисије, кудељ. џакобе, цреба за водободе.

ПРВА СРПСКА ФАБРИКА КОНФЕКЦИЈА А. Д.

КОНАК — БАНАТ

Телефон број 6.

Модерно уређена фабрика за израду цирада (мушема) и шатора.

ТЕКСТИЛНЕ ИНДУСТРИЈЕ А. Д.

КАРЛОВАЦ

ФАБРИКА ИЗРАЂУЈЕ: све врсте вунених тканина. Одељење трикотаже израђује мушки и женски јегероб беш, вунене мараме, и разне плетене производе од вуне, свиле и памука.

ПРВА СРПСКА ФАБРИКА МРЕЖА А. Д. ВЕЛИКИ БЕЧКЕРЕК

Телефон број 3-17.

ИЗРАЂУЈЕ: мреже за речно и морско рибарство. Сваке врсте других мрежа као за коње, хенгамете за железничке вагоне, разне кесе и друго. — Засебно оделење за израду „Стора“.

КОСТЕ ИЛИЋА СИНОВИ А. Д.

Наша насловна слика

Султан Муратова џамија у Скопљу

(Акварел Б. Војновића, Пеликана.)

Од тридесет и неколико џамија скопских, Султан Муратова џамија је једина у потпуном девасту — способна за све обреде Ислама! Извесне од осталих џамија су запуштене из разлик, често пута и поетичних узрока који би дали лепе инспирације литератама. Султан Муратова џамија царска је. То се види и по њеном танком минарету јер су само царске џамије имале права на витка минарета. Треба само погледати џамије задужбине паша и бегова са њиховим здепастим минаретима, па одмах уочити ту разлику.

Султан Муратова џамија има једну привлачну интересантност: то је њен дервиш — име му не зна нико — пореклом Анадолац. Кад се је одрекао спољнег света и кад је ступио у вечити мир и заборав, прво је он сам заборавио своје име. Он није из Јужне Србије; у Скопље је дошао за време светског рата и у њему осетио праву чар Ислама који је свуда почео да се губи. Заиста, само пола часа треба провести крај студенних шедрвана у дворишту Султан Муратове џамије, па осетити дах Оријента, неразумљив и опојан. Дервишизам Анадолац је — сте у томе што никако не излази из своје козбе; драговољна вечита робља! Али, он чита Коран и Читап и богами, помало норине. Кроз мало прозорче од ћерина успео сам да угледам један број Ангорског листа „Вакат“ — „Време“. Поред турске речи Вакат оштампане арапским калиграфима, стајало је у заградни француски „Temps“ иначе све сами јероглифи а између јероглифа фотографије — европске — од којих једна представља Кемала међу ужаријом на кауноу неког брода. Дервиш је примио лист све до једнога дана, кад је добио један број у који је блеснуо као у празно биоскопско платно. „Вакат“ је био оштампан — латиницом. Мора бити да је Анадолац на листу написао једно снажно „retour“ јер од тога доба лист му више не долази.

МОТОЦИКЛИСТЕ-СОКОЛЦИ!

Почев од 5. јуна, па за све време соколског слета отворена је изложба

МОТОЦИКАЛА

познате и признате ебетеке марке **ЖИЛЕТ-ХЕРСТАЛ** из Белгије, која је до сада стекла **32 светска рекорда**

као и марке **ТОМАН** из Француске, која долази међу првима по својој елеганцији. Не пропустите ову прилику да разгледате обе мотоцикле и да се обавестите о **цени и условима који су веома повољни** нарочито за службенике државне и приватне.

Изложба је у локалу **Генералног заступништва за Југославију** поменутих марака **у Београду у улици Дечанској број 27**

Заинтересованим из унутрашњости, који не би могли лично да посете изложбу, шаљу се обавештења и каталози поштом.

Чувени француски прејараци

за негу уста и зуба

„Бенедиктин“

повећаће Вашу лепоту
и Вашу шармантност
јер дају

дивне снежно-беле зубе

и сталан миомирисан
дах.

Пробајте их још данас!

Еликсир - њасша - саун!

Тражите прави **»Бенедиктин«** и не дозволите да Вам натуре нешто друго!

ХУМОР

Добар почетак

Кад је господин Смитсон, познати америкашки милијардер, дошао у Париз, многи репортери дошли су и чекали пред његовим вратима. После овог интервјуа читаоци новина су дознали да је г. Смитсон имао носну рукавицу од платине, да је био ванбрачни син једног као-боја из Фар-Веста, да одавно пати од неке стомачне болести, и да је његова јединица књи, наследница свих милијардерских добара, побегла са једним талијанским тенористом.

Један од новинара инсистирао је:

— Али, господине Смитсоне било би занимљиво знати како сте зарадили први новац у својим пословима.

— Немам никаквог разлога да Вам кријем да сам у Њу-Јорк први пут дошао у поцепаним ципелама.... Нисам имао пребијене паре. На своју физичку снагу нисам се могао ослонити, и зато сам решио да другим правцем упутим свој живот. Нисам знао апсолутно ништа, па према томе имао сам предиспозиције за све. Зар није ово убеђење довело и многе ваше људе у Паризу до Академије и у Скупштину?

Један оглас, који нађох у неким новинама отворио ми је очи. На четвртој страни нашао сам овакав оглас: „Тражи се професор флауте за једног почетника. Добра награда. Пријавити се...“ итд.

Ја нисам имао појма о свирању на флаути, али ипак посматрајући дуже овај оглас, закључио сам да из тога могу нешто извући. Баш сам имао једног комшију, који ми је свако вече досађивао свирањем у флауту. Одмах сам отишао до њега, и запитао га пристаје ли да ми даје часове из флауте. Он је, слежући раменима, пристао, и то за минималну награду.

Затим сам отишао до свог „будућег“ ђака. Диван салон.

— Ви сте професор флауте? запита ме отац.

— Вама на служби, господине...

— Мој син жели да научи да свира на том инструменту... Да ли се осећате способним да га поучавате?

— Како да не, господине...

— Добро; ја ћу присуствовати првом часу.

Ја одлетех до мог професора, који ми је дао основне појмове. Док ми је још све било свеже у глави одох сад до мог ђака, коме сам поновно све што сам и сам тек тада научио; при томе сам додао још неке савете општег значаја, правећи се што је могуће више ваљан.

— Држите лепо инструменат... дувајте лакше... са артистичким осећањем, молим Вас...

Отац и син су били очарани првом лекцијом.

На крају недеље срачунао сам колика ми је чиста добит. Ја сам свом професору платио пет долара; а од свог ђака за исте часове добио сам двадесет и пет долара.

— И ето тако сам ја схватио како се праве послови. Покушајте и ви на сличан начин, заврши америкашки милијардер, обраћајући се присутним новинарима.

Р. Витербо.

— Па, ја сам вам јуче, комшинице, узгајала два јајета, а ви сте ми враћили само једно.

— Није могуће! Ох, Боже мој, ја сам се свакако збунула у бројању.

— Пре неки дан прочитала сам да тражите диктилографкињу. Да нисам закаснила?
— Па, прилично: читавих двадесет година.

Како је наш Мика стигао први на тркама бициклиста.

— У вашим песмама има много места која потсећају на Ђуру Јакшића.
— Јели могуће? А која налазите?
— Имате много знакова узбука.

Аутомобилиста:
(иорширу хошела). Ко-
лико се љаба гаража?

Поршир: Нашим кли-
енцима ненајлађјемо
нишња.

Аутомобилиста: Е,
врло добро, онда ћу ја
да сјавам у аутомо-
билу.

— Јс, уријо, ја ви
крсшили дешје?

— Јуче.

— А како сте му
дали име?

— Панша.

— Побог, ошкуд
дешеш да даше име
Панша: ја шо је име
за одрасле.

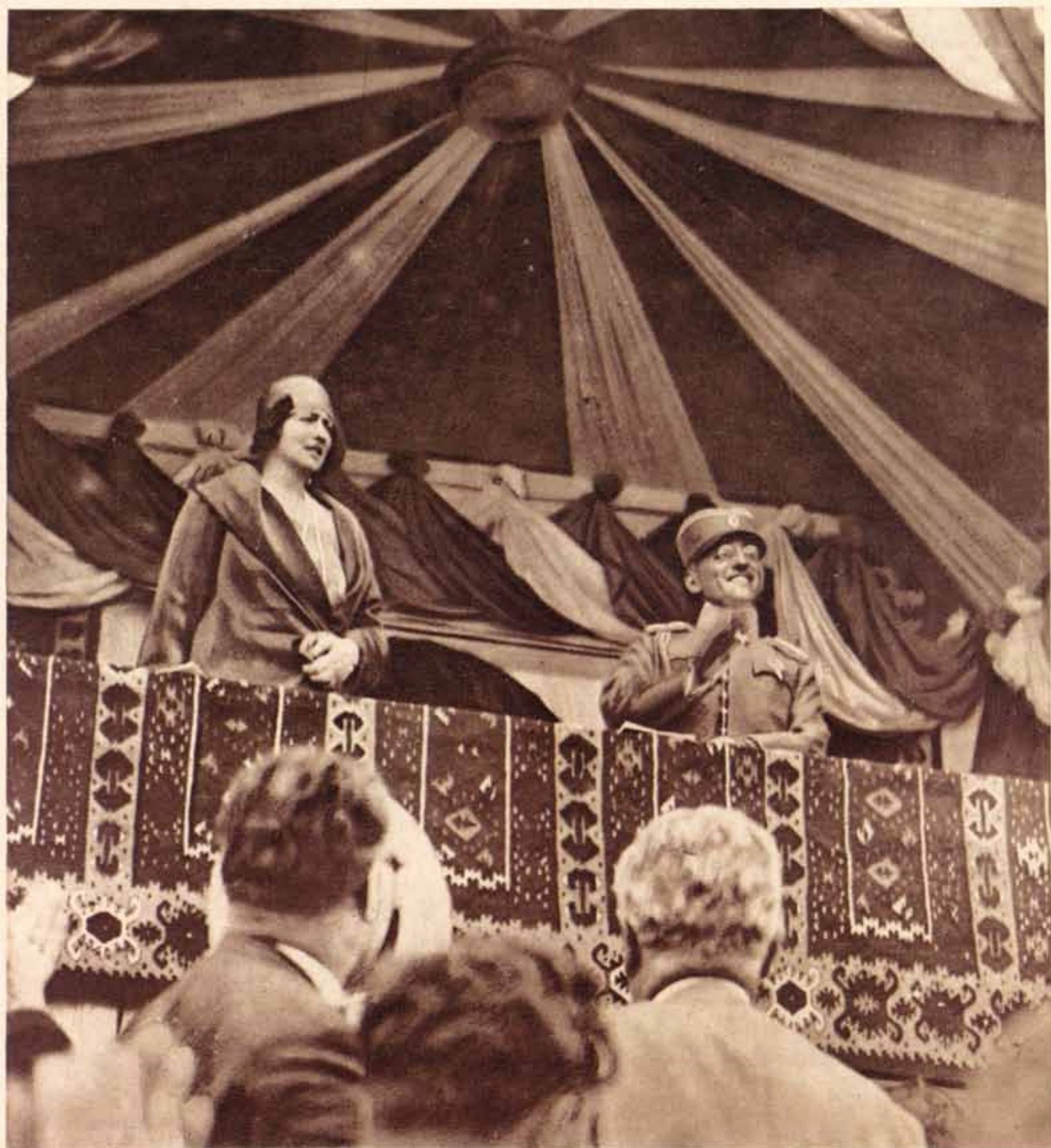
Чико, молим вас, узмите и моје школске књиге.

Илустрисане Време

БРОЈ 19.

БЕОГРАД, 5. ЈУЛИ 1930.

1. ГОД.

НБ. 16. В. В. Краљ и Краљица посматрају соколске вежбе

Са свих страна

Грб Друштва народа

Друштво народа расписало је било конкурс за нацрт грба друштва народа. Поднесено је 1700 пројеката. Усвојен је пројекат једног анонимног конкурента, који се јавио тек после објављеног резултата. То је Др. Ретслобе, који је био и члан жирија и гласао за друге пројекте. Грб претставља пет делова света са пет звезда. У средини свака држава меће свој грб.

Опет крах на Њујоршкој берзи

17. јуни о. г. био је на берзи у Њу-Јорку врло при. Забележени губитци износили су тога дана преко 4 милијарде долара на слици види се берза.

Смрт мајора Сеграва

Чувени шампион брзине у Енглеској, мајор Сеграв, чувен по своме аутомобилу „плава птица“, којим је тукао светски рекорд брзине, хтео је да туче рекорд и на води, моторним чамцем „Мис Енглеска II“. Кад је постигао брзину од 162 км. мотор се претурнио и ванио Сеграва, од чега је после неколико часова умро.

Нова евангелиска црква у Хамбургу, рад арх. Фрица Хегера.

Одликовање истраживача Јужног пола адмирала Берда

Горе: медаље Народног географског института; доле: медаље авијатичарске трговачке коморе

Ових ће дана претседник Америчких држава Хувер предати на свечан начин почасне медаље Народног географског института и Авијатичарске трговачке коморе, адмиралу Берду, истраживачу јужног пола. Медаље су израђене у злату, и досада је добио медаљу коморе само Линдберг.

Споменик погинулим грађанима Хамбурга

Град Хамбург подиже са општинском тргу споменик за 40,000 погинулих грађана Хамбурга за време светског рата. Споменик је висок 21 метар, а радио га је Клаус Хофман

Агилност индијских жена

Ма Сен, прва жена у Бирми (енглеска индија) која је власник и уредник листа „Независност“

РЕУМАТИЗАМ

и т. д. лечи сигурним успехом

ишнас, укоченост жила, косто-
бољу, зубобољу, главобољу
и уопште сва пробадања настала услед назеба,
„Антиреумин“ који је стекао на хи-
љаде признања. Цена оригиналној флаши 35.— динара, а пробној 18.— динара
Малокрвност, слабост, недостатак апетита и т. д. лечи поуздано лек
„Фералбумин“. Цена оригиналној флаши 35.— динара.
Оба лека добијају се у апотекама или директно код произвођача Мр. А. Мрзунић-а апотекара, Коњиц
(Херцеговина) која шаље франко на доплату количину од 3 флаше унапред, а код поруџбине од мање
количине урачунаће се поштарина.

Конференција Мале Антанте

Последња седница на којој су конференсиали министри иностраних послова Мале антанте одржана је 27 јуна.

У почетку седнице министри иностраних послова Румуније и Чехословачке г. г. Миронеску и Бенеш саопштили су да је потписан трговински уговор између Чехословачке и Румуније.

После тога настављена је и завршена дискусија о применама Хашких и Париских споразума и донете су потребне одлуке о заједничкој акцији држава Мале антанте у свим питањима која се односе на организацију и рад оних услова које су предвиђене поменутих уговорима.

Затим се прешло на претресање опште приредне ситуације и положаја сваке од трију држава Мале антанте у вези са том ситуацијом. Том приликом мустановањено је да постоји општа тенденција нарочито у Европи, за што бољом организацијом и сарадњом у погледу приредних односа између разних држава. Министри иностраних послова г. г. Миронеску, Бенеш и Маринковић саопштили су један другом своја гледишта односно начина на који би се најбрже могла остварити та сарадња.

на дневном реду пред Друштвом народа на наредној седници.

Прешли смо и на последњу тачку дневног реда: питања статута Мале антанте.

тут садржи оно што је до сада за 10 година у пракси практиковано. Предвиђају се регуларне конференције у земљама Мале антанте најмање једанпут годишње и факултативне редовне седнице у Женеви.

Регулисано је ко ће учествовати на седницама ко ће сазивати састанке, ко ће бити њихов претседник и на који ће се начин утврђивати дневни ред.

Од онога што се до сада није вршило у пракси у статут је ушло у главном то, да у извесним случајевима три владе могу одредити једног делегата да заступа где је потребно све три државе.

Статут ће бити регистрован код Друштва народа.

Овај статут је први писмени акт ове врсте у међународним споразумима. Било је са-

веза, било је и споразума, али нису одговарали новим методама које се употребљавају данас у спољној политици. Мала антанта предњачила је у овом новом правцу, па сада постоји једна групација која има свој статут. Ово је нешто што још није било у историји. Ново је на пр. и настојање да се елиминира рат. Мала антанта је ишла савином опрезно. 10 године практиковала нешто да после тога, када се утврди да је добро, донесе статут.

Науће године ће се конференција Мале антанте одржати у Румунији.

Штрбске Плесо, чехословачка бања где су одржаване седнице.

Још раније је било говора о томе, да се ова пракса, која постоји, у неку руку легализира и да се наш савез учврсти једним нарочитим споразумом. Сложили смо се у тексту и тај смо по подне потписали. Ста-

Чланови конференције на полету. Лево г-ђа В. Маринковића, десно г. Бенеш.

Најзад су министри Мале антанте, пошто су се споразумели о питањима која ће се решавати на претстојећој скупштини Друштва народа, приступили расправљању допунских споразума који се тичу статута Мале антанте. Министри су се тако исто сложили односно текста који се има потписати данас после подне.

28 јуна, после банкета који је приредио г. др. Бенеш са госпођом министри Мале антанте дали су новинарима својих земаља објашњења о комуникацији који је објављен после завршне седнице. Г. др. Маринковић је такође дао изјаву нашим новинарима.

Г. др. Маринковић је нагласио да су завршена питања. После тога су решавана економска питања.

— Сваки од нас, изјавио је г. др. Маринковић, изложио је своје мишљење, како би се могао постићи успех у економским питањима. Сагласили смо се у томе да се мора почети са регионалним споразумима, али смо задржали све то, да би ствар добро проучили с тим да сваки од нас почне да ради у томе правцу.

После тога прешли смо на питања која су сада

Завршни говор претседника штампе Мале антанте г. Шинковског. Поред њега г. г. Миронеску, Бенеш и Маринковић.

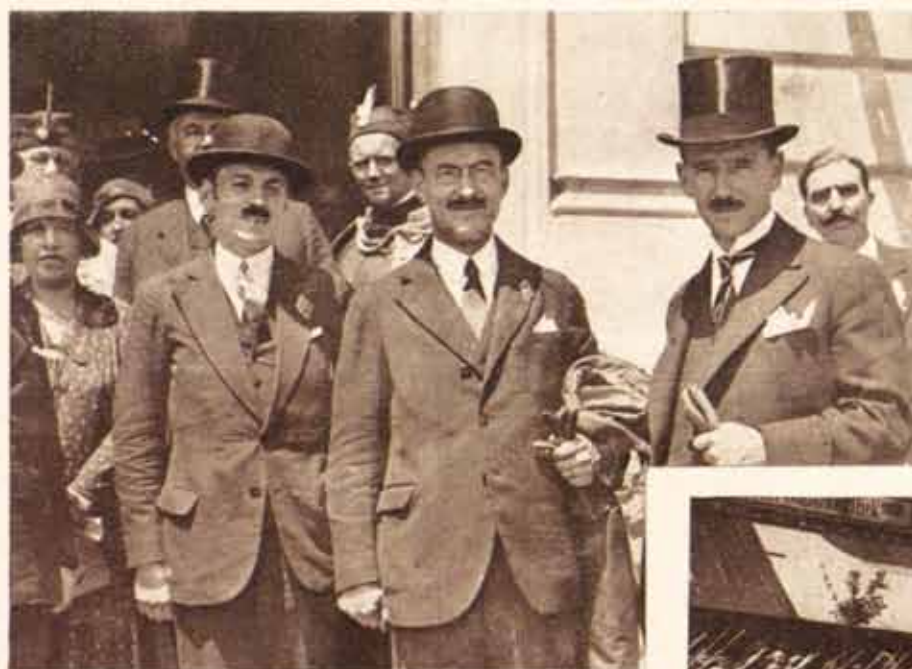
Н. В. Краљ ишао
је у Саборну
цркву на
коњу

а
вратио
се колима
заједно са
Н. В. Краљицом

ВИДОВДАНСКЕ СВЕЧАНОСТИ

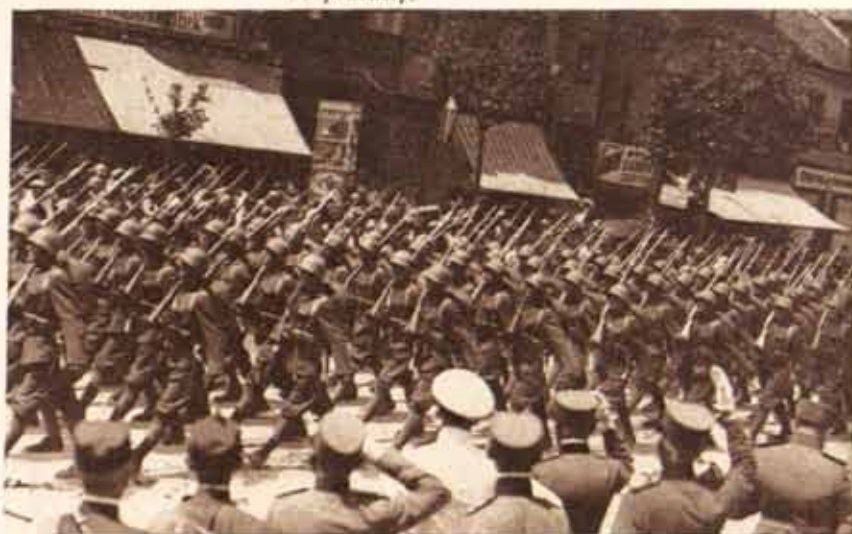
готово сасвим близу, интимно, да Га поздрави сасвим из
близа и докаже Му своју безграничну љубав и оданост,
била је толико обузела сав страни и домаћи свет који
је последњих дана затео Београд својом живахношћу,
да је већ од раног јутра почело да се пуни и по-
следње слободно место на улицама,
У походној генералској униформи, усправљен у
седлу, Краљ је пролазио кроз одушевљење, очигледно
диригнут. На сваком кораку његова је рука отпоздрав-

Председник париске општине г. Рено Лоран и саветник г. Бесон
С лева на десно г. Бесон г. Лоран пратесдики општине г. Милан Нашић

љача, остављајући дивну
успомену, онакву какву
могу да оставе само
директни додир између
месе и Суверена.
Најлепше и најубудућ-
није одушевљење прика-
зало се самим Тера-
зијама, где су ста-
јале многе наше
делегације из у-
нутрашњости и
наших словен-
ских гостију.
Појава Краљице,
потресла је
гомилу и упра-
вила њена срца
још једном истом
снагом и
искрености.

Г. Морно дри,
потсекретар за
финансије, ас-
пектање при-
суствовао је
Видовданским
и Соколским
свечаностима
као делегат фран-
цуске владе.

Чехословачка војска узела је такође учешћа у свечаностима.

Овогодишњи Видовдан, по сјају и по величини, може да се
упореди само са великим прославама Краљевог венчања и
десетогодишњице пробоја солунског фронта, а по обиму и
учешћу странаца и делегација из целе Југославије он чак
премаши сва поређења. Ниједна прослава у Београду није
имала карактер тако величанствене и бурне, а поред свег тог
узорне и срдчане свечаности

Још неколико дана раније сазнало се да ће Краљ поћи на
свечани парастос косовским жртвама и жртвама ослобођена
на коњу кроз целу варош, од Двора до Саборне Цркве,
праћен целом свитом. Жеља да свога Краља види непосредно

Државна женска стручна школа у Бања Луци

На слици: Други разред стручне школе на часу веза и цртања. Ова школа има око 120 ученица, директор је г-ђа Миладиновић, велики национални радник. Ова школа под њеном управом показала је велики успех и досада је приредила велики број изложби. Школу посећује и велики број муслиманских девојчица, које показују велики успех.

Дочека румунских и наших аутомобилиста у Книну

Книн је одушеваљено дочекао румунске и наше аутомобилисте. На сликама: закуска (горе), група книнских девојака на улазу (доле).

Дом графичких радника у Београду

Дом графичких радника сазидао је из сопствених сретстава радника, који у своме савезу имају зачлањене све графичке раднике наше земље. Поред напора које наши графички радници чине на свима подима, а нарочито на ублажењу беспослице, подигли су и свој Дом да би своје чланове могли и културно подићи.

Загребачка недела

ПОДОДБОР ДРУШТВА КЊЕГИЊЕ ЗОРКЕ

„Висока Улица“

У Загребу је основан пододбор Друштва Кнегиње Зорке. После оснивачке скупштине којој је присуствовао најугледнији и најотменији загребачки свет, оснивачи су приредили излет у Лудбрег и тиме се још јаче повезали пријатељством, које ће им давати снажног полета да до максимума развију хуману акцију.

На слици се виде најугледније загребачке даме са г-цом генерала г. Илића (у средини), на чију је иницијативу друштво основано, а затим од г. г.: у другом реду ректор Загребачког универзитета др. Белобрк, бивши начелник Загреба, архитекта Хајиц, подбан Сава Стојановић, бан др. Шиловић, начелник банске управе Мошински и (у трећем реду) командант коњичке дивизије генерал Илић, председник Стола седморице Чимић, садашњи начелник Загреба др. Сркул, срески начелник из Лудбрега и бивши велики жупан Грабарин. Са њима такође и новинари.

Споменик „Матији Гупцу“

Године 1573 подигли су у Загребу Мађари споменик хрватском јунаку и селачком вођи Матији Гупцу. Циљ им није био да тиме његова дела овековече, већ да упомену на овога хрватског народног борца, на ову историјску фигуру, изложе руглу, јер су његову бисту, примитивно израђену,

поставили на сам темељ једне старе зграде у Горњем граду, на бившем Марковом тргу пред Хрватском саборницом. Поставили су је тако да није било ни сантиметра између бисте и тротоара, тако да се свако могло очешати о њу. Сада, после вековних борби са свима нашим народним непријате-

Г-ђа Новачић, која живи у дворцу Понграц

Висока улица, познати део старог Загреба, где је од увек било, а и данас је боравиште старе хрватске аристократије. Утисак високог господства, које се данас губи у једноставности модерног живота, пружа још увек Висока улица са својим многим, иако по спољњем изгледу већ дотрајалим палатама, али у својој унутрашњости још увек богато и раскошно уређеним. На челу је Високе улице дворца Понграц, највећи и најлепши, још доста очувана палата средњовековног стила са огромним луксузним парком, који се пружа паралелно са Тушканцем и одакле дворца доминира целим модерним Загребом.

Има, када је свој браћи синило сунце слободе и уједињеној Отаџбини, национални Хрвати сматрали су за своју прву дужност да тој светињи даду достојно место. На истој згради, на истоме углу, само високо над земљом, стоји и данас и стојаће увек та биста. Биста, реновирана и тиме знатно улепшана, носи при дну овај натпис: „По предаји Матија Губец 1573. 1923. обновише Б. Х. З. што значи Браће Хрватског Змаја. На фотографији се види где сад стоји биста, а види се и место у самом подножју, где је раније она стајала.

Чешке Соколице у народној пошљи

Главни Дани

На стадиону је било око 70.000 гледалаца, а у вежбама је учествовало 13.000 сокола

Свечана предаја заставе Соколу

Соколице из Словеначке

Застава румунских гимнастичара

Соколи из Неготина на Вардару

Заставница Соколу

Соколице из Орославе

КРАЉЕВА РЕЧ СОКОЛИМА

Соколи и Соколице,

Од Сокола Краљевине Југославије, који је недавно створен под старешинством Мога Прворођеног Сина, Наследника Престола Петра, очекује се да буде здрави васпитач омладине, поборник братства и љубави, заточник велике југославенске мисли, носилац витешког и националног духа. Он има да код својих припадника развија и јача пламен родољубља и племенитог одушевљења, да им буде школа грађанских врлина. Поред тога, он има да буде спона са великом свесловенском соколском заједницом.

У знак своје Владарачке пажње према тим великим задацима и њиховом извршењу, подарујем Соколу Краљевине Југославије ову заставу и раз-

Два соколица

Соколског слета

Соколска летишта из
Крагујевца

Београд је примио за последња
три дана слета преко 180.000
гостију.

Соколска летишта из
Крагујевца

Руски женски завод из Беле Цркве

Три соколице из Скопске
Црне горе

Соколице из
Америке

вијам је са жељом: да би се увек гордо лепршала
на част и славу Краља и отаџбине.

Под овим знамењем, Соколи и Соколице Југо-
славније, челичите ваше мишице, облагорођујте вашу
душу, наоружавајте соколским врлинама ваше срце.
И никада не заборавите да ваш сјајни помет и све
ваше одлике увек дугујете великој и уједињеној
Југославији, да њој припадате својим мислима и
својим делима.

Од Колења до гроба ђ жни сје служили само Југосла-
вији и југославинској идеји, жне су ваше мишице и жни
срца, жне имају да су све ваше радости и идеали, ваше
жеље и сва ваша прегнућа.

То шраже од вас ваше соколске шрабације, што је аменеш
оних што дођаше на величину Отаџбине, што вам је Мај
Краљевски Поворје.

Здрав!

из Херцеговине

Румунски војници на слету

Мали Биг Бој, чувени филмски глумац за деље улоге послат је на плажу да мало омршави.

За децу

МИШКО И ЧАРОВНА ЗВИЖДАЉКА

(Пети наставак).

„Молим, госпођо, ја сам“, рече јој он. — „Ја сам овде сам-саморан. Ја сам Мишко, мали Међедовић. Врло сам уморан, па кад бисте хтели да ми допустите да ту код вас негде преноћим. Ја имам далеко да путујем, па ћу се дићи и отићи чим сване.“

„О јаднице мој мали, ући — слободно ући!“ рече му она. — „Добро нам дошао! Па ћеш с нама, живи ми, и вечерати, само не замери: ми смо људи сироти — „што је Бог дао, оним ћемо те и угостити“.

17

Леп дочек.

То беше кућа једног дрвосече. Мишко уђе.

„Изволте, мали господине, седите овде код топла огњишта“, рече му дрвосеча, — „па ћемо да поделимо нашу проју и сир што је домаћица спремила.“

„Дед, бога ти, човече, — рече домаћица, — скочи један час до извора па завати свеже воде, док ја овде поставим сто и изнесем сир и хлеб.“

18

Мишко проба чаробну звиждаљку

Док је газдалица скидала с полице тањире и сланик, Мишко се сети своје чаробне Звиждаљке па је наједаред извуче из чеба. Јер онај човечуљак што му је дао звиждаљку рекао му је: кад огладин он само треба једином да дуне у звиждаљку, па ће се пред њим створити царски ручак какав он никад још није.

Стога он сад полако дуну у свирајку, у нади да ће ту сад наједаред угледати богату вечеру, колико треба за њих све троје.

19

Чудан успех.

И збиља, у трен ока се појави на столу — миомирисна пита од јабука, жуте крушке и грожђе, топло вариво, и два печена пилета.

Дрвосеча, који баш у тај мах уђе с водом, и његова жена, забезекнуше се од чуда.

„Откуд ово сад наједаред?“ — ускликнуше обоје.

Они просто нису могли да верују својим очима.

Мали Међедовић није смео да им објасни: јер би тиме нарушио завет да тајну чаробне звиждаљке ником неће одати.

Али динна јела су на столу, и сви троје одобривољени и весели седоше за сто те су се частили, како никад свога века нису.

20

Уморан Мишко — на столу задремао.

Кад су се добро почастили лепим јести-вом и слаткишима, дође време да домаћица распреди сто. А што им од јела преостаде, добра домаћица рече, да ће им сутра бити за цео дан доста.

Глава маломе Мишку поче да клима на ниже, док је седео крај ватре. Он поче, што се каже, да „носи мртвима воду“, јер он је тог дана толико пешачио да би се од тога и матор човек уморио.

„Дела жено“, рече дрвосеча, „спреми нашем драгом госту најбољу постељу што имаш, јер видиш га да је жив заспао ту на столу!“

Питалице

Који бан није бан људима, а помоћник му има реп?

Чобан.

Који се ученик налази у календару?

Мученик.

Која тица кроз земаљу лети?

Кртица.

Који ован иде на две ноге а није човек?

Плован.

Која мачка на карти (мапи) лежи а не преде?

Немачка.

Који пас лађом управља?

Компас.

За који се новац не може ништа купити?

Милановац.

Који наредник једва чека да то буде?

Поднаредник.

Без кога стила стило не вреди ничему?

Мастило.

Скривалице

(За београдске навијаче).

Драга Дацо, не знате колико сте изгубили што нисте били на јучерашњој утакмици. Немојте мислити да се ја то шалим, зато што су наши изгубили. Онако изгубити је за похвалу. Игра је била дивна. Готово сасвим равноправна. Они јесу нешто вештији, али смо и ми показали да се не дамо шале ради. Нарочито наш Бели спасавао је све што се уопште могло спасти. Кад су и наши дали први гол, мене обузе таква радост, таква милина, како бих Вам казала, онако као кад вам пирије фризер у лице мирис флаорами. Кица до мене, навијала лафица за њих, те лепо паде у несвест и ако иначе спада у гранатијерке. Марко, хоћеи само да га потапаше, од силне радости бубну Љуби шаком по грбачи тако јако, да му шешир одлете у траву. Ја сама тако сам се лудачки смејала.....

У овом одломку писма, поред имена голмана једног клуба из унутрашњости, крију се у тексту имена играча једног београдског клуба, који је тамо гостовао. Нађите их и јавите: а) који је то клуб; б) у ком је саставу играо; в) где и с којим клубом?

Лов на погрешке

На овој слици има 15 погрешака, тројица који први пронађу ове грешке добијају награду.

Миља

Зар још ништа нисте чули о малој, доброј, девојци Миљи?

Не мари, испричаћу вам ја.

Миљи је девет година, иде сваки дан у школу, добро учи паметна је. Међутим, то није све, јер и друга деца иду сваки дан у школу, добро уче, паметна су, па се о њима ипак не причају приче као Миљи. Слушајте само.

Једног јутра пође она у школу. Ишла је брзо, није застајкивала нигде, чувала се кола и трамваја, али је ипак запазила у прабини неке споредне уличице малог шврћу свег убрзаног.

Дете је правило колаче од земље и на Миљу није скоро ни обраћало пажње.

Сутрадан Миља је приметила да шврћа има лепе крупне очи и гргураву плаву косу, да је весело и задовољан. Сваки дан задржавала се она по неколико секунда гледајући га како се игра. Радовала се сваком његовом новом колачићу и граду, само јој је било жао што је прљав, па се решила да га о томе пита.

— Како се ти зовеш бато?

— Гутин..

— Гутин? То је сигурно Драгутин. Добро, а зашто се ти сам ту у прабини брљаш? Зашто не идеш у забавиште?

Миља није ни слутила да је из ковачнице преко пута, слуша и посматра Драгутинов отац, па се готово уплашила кад јој је пришао и у место њега јој одговорио:

— Не може он у забавиште, јер нема ко да га води. Драгутину је умрла мама.

Миља је отишла жалосна. Жалосна је била и у школи, а кад јој је учитељица питала шта јој је, она је испричала све и, кроз сузе, казала да би она водила малог сваки дан у забавиште.

— Не брини, одговорила јој је кратко учитељица.

Дошла је недеља. Миља је устала рано, свршила задатак и спремила се да пође да се игра, кад неко закуца на врата. Кад је отворила, њен тата довео јој је Дргутина, лепо обученог, руменог радосног.

— Миљо, тражила си да водиш Драгутину у забавиште. Ево га! Данаас се играјте, а сутра, кад поћеш у школу, сврати у ковачницу.

Миља је била срећна. Цео дан се смејала Драгутиновом брбљању, а кад га је увече при растанку пољубила он јој је казао:

— Богом, мама Миљо.

Кад ујутру прођете поред забавишта погледајте унутра. Видећете како **мама** Миља намешта своме Гутину кецељицу и како га љуби у оба црвена образа и оставља га, пуна бриге, да се игра док она не изађе из школе да га води кући.

Нацртајте ове животиње једним потезом.

Dečja Moda

Деца лепа појама од зеленог шантунга, са белим испусцима и белом машином на десном рамену.

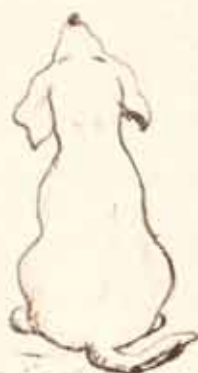
Домаћа хаљина од отворено зеленог шантунга. Цепови украшени пантаљкама.

Летња хаљиница од бледо плавог тисора. Модел Ферилан. Шешири плави.

Лепа хаљиница од плисираног воала, роза са белим.

СНОЊ У ШТАМПИ

Роман

Пол Зиберер

Тони Мур, члан аустријске делегације на Конференцији Мира у Паризу 1919. године, напутио је у путу сбе. У једноме тренутку бола Мур бежи у Париз.

Путајући напосле чудним сазнањем у њега руског избеглице Николаја Меликова, бога је невољно неколико минута пре тога. Госпођа Меликов одбацила га је сивој кћери Татјани.

Мур је био противан браћу Татјане и њеза Радине који је био тих дана испосно. У тренутку потписа уговора, један странин, Педро Гланор, цела акта узима на руке Татјану и бежи с њоме. Урвали су се на брод за Америку и некако часа отишавши у Њу-Јорк.

Гланор је имао велике пословне везе и захваљујући уговорима о петроградским изборима, Татјана је често падала тебиш то се Гланор није заступа пословима него њоме.

После бегства Татјане живот Муров сасвим се изменио. Он је пао и гледао да самга њену адресу. Убица Меликов био је пронађен. То је био Халиф-беј, секретар несоветске делегације и пријатељ Муров. Учинио је сбе могуће да пронађе Татјану, која је била почела бити несрећна услед сувише пословног догађаја Педро Гланора. Велика борба око освајања петроградских избора у балет додела је у Њу-Јорку са есејом-сатиром. Надежда Меликов гледа да извуче што веће користи. Она се удаје за немца Катајна, сина небаданих Муровог шефа.

Татјана је била сваким дан сбе несрећнија јер је Гланор ухватио у небесити. У једном очигледном тренутку позвала је депешом Мур у помоћ. Мур се одмах кренуо из Париза. Кад је стигао у Њу-Јорк и потражио Татјану сазнао је да је она била отишла из Њу-Јорка. Он поче да трага за њом на сбе стране.

— Ја вама дугујем, драги пријатељу. Ви сте зауставили људе који су ме гонили. Без ваше помоћи, можда бих имао исту судбину као и Халиф-беј, и ако сам невин. Ја вам захваљујем.

„Зашто ме он зове, мој пријатељу? Служи се једном успоменом која ми је тако драга као да хоће да ме наведе. Услугу коју сам му учинио жели да искористи да издајем њему за корист? Шпекулише на основу мојих осећаја; можда је, за све време нашег разговора, бирао начин како бих ја, убоги ђаво, њему корисно послужио!“

Мур, ипак осети се постићи што узима, и ако је увидео да Гланор с њиме господари и да је побеђен.

— Срећан сам што сте најзад уз мене, започео Гланор. Доживљај као што је наш много нас веже. Дођите да се често видимо! Хоћу да вас посаветујем: треба пронаћи Татјану.

Ове топле речи лажно су одјекивале. Мур увиде рачун. Ипак он се није противио; с очима пуних суза, пође корак напред као да би хтео да растргне непријатеља, али овај га предухитри; пружи му руку и тако претвори узбуђење у један стисак руке, као што приличи кад се неки посао заврши.

— До виђења, рече он, сутра вас очекујем у хотелу Савоји.

Кад је Мур напустио салон Педро Гланора, светлост у хотелу била је угашена. Познаде, и то не лице, већ писак глас једне индивидуе у црном оделу и свиленом шеширу, који се без сумње враћао са неке вечере, јер он осети вино: то је био Келиман.

— Кућа првог реда, рече он, добра кућа, изврсно вино! Господин је вечерао код најмилијег. Непотребно је да га именујете. Моја искрена честитања! Господин је на добром путу. Ја такође, имам неколико послова са најмоћнијим. Учинио сам му више услуга и исам се кајао.

Мур ужурба корак; говорник Келиман пође за њим; сенка му се протезала по поду, певала се уза зид и лелујала по пла-

фону; на једном, Келиман несташе; и страшна и недокућна сенка говораше:

— Гае, где! Ево нас на милост и немилост ђаволу! Сви улазимо у игру! Милони људи продају своје душе за чанак граш-ка. То је судбина свих људи. Човечанство је велики магацин где се гомила скупља! Сваки воли да добије и увек на штету другог. Скупља се, прибира се; познанством новац. Шта ви радите, несрећнице? Чему вам служи ваше богатство, пошто више стварност не постоји. Живите са ђаволима. Земља је шупља, људа сте ви једна! Имена венто мењају господаре; нико их не може сачувати; она гору као ватра и ко год их дирне има умрети...

— У помоћ, Халиф-беј! викао је Мур помишљајући на свога пријатеља, занеша-њака, саваљцу.

Учини му се да чује одговор из далека:

— Иди напред, несрећнице! Буди логичан са самим собом. Окренуо си леђа сунцу и изгубио си светлост. Шта тражиш овде? Продужи свој пут према западу — запад више није на твој сиромашном континенту; он је избегао с оне стране мора!

Мур је добио утисак као да се налази у чељустима неких неутољивих менгела. И год њим, и иза њега, мржња га је вребала. Једним покретом, извуче из џепова старе књиге с којима је свагда путовао, записнике на бронзи писане, документа, сав прибор човека од науке и дутито их одбаци далеко од себе. Због чега да чува овај проклети терет, ове мисли брижљиво писане, пројекте утиске писане брижљиво и у форму?... дакле? „Европејец“ викао је он по ноћи, и та га је реч мучила као каква клетва...

Био је сам, на станичном тргу, пред спомеником Кристофа Колумба: море је бли-стало на далеку.

— Зашто си пошао твојом лађом? викао је а прст упрото у статуу. Да би открио континент који је назван тујим именом? Да би створио човечанству широка поља, широке видике? Лажеш! злато си тражио, злато које нам душу узима. Желио си да прошириш стари свет, освајају? створио си свет сужен и побеђен.

Без склоништа, као и онг дана кад је скочио у тмину, Мур је лутао дуж обале, удружујући своју тугу са таласима прекривених снежном пеном.

III Халиф беј

Када се Мур вратио у Париз, суђење бившем секретару шефа Аб-дул-Кадера било је предмет свих разговора. Халиф-беј не се судити кроз неколико дана. Убиство богатог руског избеглице стварало је сензацију; доводили су у пезу ово убиство са другим кривим догађајима, који су се ту скоро десили: има неколико дана, један Арабљанин, који је полудео, ударио је по-жема више пролазника.

Г. Летибодије, праунук великог Робеспијера, сrete случајно Мура и уграби прилику да напада:

— Полиција не одговара својој дужности, рече он. Исток долази да нас убија у нашим кућама и на улици. Није требало некада освајати Бастију да би човечанство спасли!

Претрес убица Николаја Меликова такође је подсетио на живот удовице погину-лог-Али, још од трагичног догађаја, друге

су несреће снашле ову жену. Надежда се је ужасно преварила што је полагала наду у удају за младог Ханса Катајна, који је, са своје стране, такође осећао разочарење. Замишљено наслеђе, које тек што нису добили, ишчезло је дефинитивно.

Надеждине несреће и овога су пута ути-цале на Мура. Одлучи се да је посети.

Велика двоазена врата била су отворена. Али је Мур дуго чекао пред главним ула-зом. Пре него што је откључао, лично се Надежда распитивала за име посетиоца и за циљ посете.

— Сва је послуга отишла, рече она, туж-ним гласом. Само што су рђави. Сви су ме напустили истог дана, као банда допова. Пећ је хладна; нема више угља; „Умрећу од глади!“ ваљда су мислили. Нека им буде по воли. Више волим да умрем данас него сутра.

Надежда више није дрхтала, није више плакала; њени покрети, њен глас били су искрени. Није као обично нападала Мура, није се узрујавала.

— Где је Матриона? упита Мур кад се нашоше у малом салону.

— Сирота старица више није ни за ка-кав посао. Наше последње несреће доврши-ле су је. Јутрос, хтела је да спреми кућу. Погледајте мало њен посао.

Заста, неки нарочити неред владао је по соби.

— Хиљаду пута је прешла ову кућу од доле до горе и заборавила је где која ствар стоји. Шта да радим?

Мур јој је говорио о свом путу у Њу-Јорк и Бенову; није крио свој састанак са противником, ни своје разочарење што се је морао повратити без наде да пронађе Татјану. Јер, од кад су заједно били код принцезе Лубецко, Педро Гланор више се није чуо; неки су тврдили да су његове интриге растуриле конференцију.

Кад Мур заврши, она се диже и оде да узме један свежањ писама, које распростре по столу, без икаквог објашњења. На ко-вертима, Мур спази иностране поштанске марке и поштанске жигове разних места. Био је мноштво наустрованих дописница, са кратким реченицама: „Мислим на тебе“... „Овде је дивно“... „Хиљаду пољубаца.“ Ове дописнице, са својим плавим морем, зе-леним стазама и светлим сунцем, изгледале је да су све из једног места, али оне су до-лазиле са разних страна и причале су да се венто тужно крећу.

Мур се не усуди да додире писма; по-знао је Татјанин рукопис. На залећу једне коверте, примети једно страни име, које је означавало поштомало... Да ли му је ово име заиста било непознато? Зар није ово име чуо у току извесних разговора? Про-клињао је своје памћење, које никад није чувало детаље које су други сматрали као потребне... Ах! да: један шпански музичар великог гласа убио је се из љубави према једној жени која је носила његово име. Мало по мало, и други детаљи постајаху јасни. Догађај се десно у околини итали-јанских језера; хвалили су изванредну ле-поту ове жене, која је имала једну врсту салона у вили Есте. Важне личности, које су из далека дошле, стајале су је посећива-ли; примала је њихове дарове као какав да-нак, али ником без изузетка није се пода-вала. Да ли је то била Татјана, скривена под лажним именом? Да ли је њено чисто лице увек блистао у огледалу пожртвовања?

— Да ли је то Татјана? такође је питала Надежда, скупљајући писма. А ја, која сам је држала изван свих читавих двадесет година! Желела сам да ни најмањи камен не буде на њеном путу; васпитала сам је у тишини и самоћи; само у њеној лепоти... Татјана, Татјана!

— Не губимо сву наду! додаде Мур. Татјана је остала оно што је била. Њена душа је у сигурности и сачувана од сваког понижавајућег додира. Она има право нашег поверења. Али говорите, дакле, Надежда! говорите или плачите! За име божје, шта вам је, Надежда Сергијевна?

Он је викао, али га она није слушала. Она се више није њиме занимала; хтела је да буде сама. Туга која је можда први пут заиста разринала њено срце није јој давала снаге да се жали. Растаноме се без поздрава чак се нису ни руковали.

Нешто довије Мур је сазнао да је Надежда добила све покретности које је оставио Ханс Катлајн; успела је да добије једну колекцију драгуља и велике суме које су биле у једној каси да би то све ставила на расположење својим поверљивцима. „Ништа се не може изнети из моје куће без мога пристанка“, изјавила је своме мужу, који је дошао да тражи своје ствари и она га је избацила на врата. Или је можда сенка Николаја Меликова избацила на улицу нежељеног госта?

Ханс Катлајн није тужио суду, из страха од својих поверљивца: Још једном, Надежда Сергијевна, однела је победу. Како су неки причали, она се носила мишљу да прода своју кућу у Паризу и своју вилу у Ници да би отишла да живи у Немачку или Италију. Њен живот је остао до краја мрачан. После толико сумњи све с тешком мучком објашњених, Мур се није осећао јаким да овој жени вечито неспокојној надовеже неку личну улогу у драми која је стала живота Николаја Меликова. Несавесност, нетачна, кућа сваком отворена, људи примани сваке врсте, опасна исповедања, — али никако саучесништва. У сваком случају, ова жена и њена тајна напустише Париз, када Хелиф беју поче суђење и позив који су послали није јој се могао уручити.

Самоћа је овлада Муром. Сви они којима је пружио руку после свога скока у тмину, сада су далеко од њега.

Ипак имао је једног пријатеља, једног јединог. Угледао га је на клупи за осуђенике. Хелиф беј, који је покутео услед дугог лежања у затвору, смешио се и изгледао мирни; његов поглед, кроз светле изочари, продирао је у људе, продирао је материју и изгледао је да види посталак сваке ствари.

Кад је председник упитао: „Где се сунце рађа“, не обзирајући се на подругљиво смејање присутне публике. Кад су хтели да сазнају да ли се осећа кривим он је одговорио „да“ са скоро веселим заносом.

— Да ли сте имали саучесника?

— Не.

— Шта је био повод вашем делу?

— Осветио сам мучену душу земље. Убио сам човека због вере. Укинуо сам оваплоћење једног злочина.

— Да ли се кајете?

— Да, рече он. Нико нема права да се меша у разлике светих догађаја. Треба оставити да бића лакомо и несигурно иду својим путем; они сами себе уништавају; ништа од њих неће остати. Они су земалске саднице за нове жетве.

Државни тужилац је добио реч:

— Не само у име невиних жртве, већ и у име Француске, ја молим да се изрекне највећа казна. Зар није довољно да све избеглице из целог света код нас нађу братског уточишта и гостопримства па да се тако захваљују? зар земља Француска није већ сувише напојена крвљу? Да ли се може пристати на то да бесомучници, проузроковачи напада, изгнаници из целог света долазе код нас да своје људе свађе просипају у нашу мирољубиву земљу, која је колевка племенитих идеја, које су створиле Европу? Зар треба да смо вечито поприште свих мржњи целог света, позоришта неумитне борбе између Истока и Запада? Не, господе, баците оружје пре него што прегнете праг наше куће.

Пошто је погледом прешао по сали, адвокат започе главни део своје одбране:

— Чујте ме добро, господе судије! Иза Друштва Харб Шемзи налазе се болешњаци. Мој кајент је оруђе и жртва Москвине...

Мур је сматрао да му је пријатељ изгубљен, кад га неко нарочито комешање трже из те утучености. Кроз једна бочна врата, спазе да уђе шеик Аб-дул-Кадер. Без сумње да су позвали источњака и желео је да га чују и ако је већ било касно. Стражари нису успели да га зауставе. Достојанствено, он се упути према оградџи за сведоке, исправи се у свој својој величини, у свом белом ортачу, право према судијама и озбиљно спусти суву руку најпре на срце, затим на усне па најзад на чело. Достојанственост овога немог поздрава произвела је толики утисак да лично председник устаде и поклони се пред старцем.

Шеик је говорио. Јасним гласом, рецитовао је арапске изреке, искidane дугим ћутанем и ритмично пропратене свечаним покретима. Нико се није усуђивао да га прекине. Нису могли да разумеју смисао речи, али њихово акцентирање било је нео-

дољиво. Кад је старац престао да говори, свуда је још владао мир. Одмереним кораком, као што је и дошао, шеик је напустио салу; пролазећи поред Хелиф беја, заустави се и подуби га у чело, као она некада у вили крај језера.

Остатак претреса био је испуњен брзим ређањем разних формалности. Претседник је напуштао традиционалне реченице; докоплене пресуде није дуго трајало. Судије су пресудиле: „Није крив!“

IV

Знак питања

Прошао је више месеци. По булеварима, већ су подизане божићне шатре. То по подне, Мур је био слободан. У згради његовог Друштва, радили су на неким претурењима која су наступила услед укидања неколико отсека.

Најпре је имао намеру да употреби своје слободно време да одговори на једно писмо које је истога јутра добио из Лондона. Принцеза Лубеко жалела се на Педре Гланора што је био нељубазан. Употребно је пуномоћја које му је дала по савету Муре и пренео на свој конзорцијум сна права која принцеза има у Русији. „Врло добро знаш да је трговачка вредност ових концесија минимална. Једино је циљ да се самим створи преседан да би могли наћи — надају се — подражавалаца у Варшави. Она подмукла слобода ме ужасно љути. Никад нећу допустити да се моје име злоупотреби у трговини ове врсте и бићу необично срећна да овоме господињу пришијем лекцију коју заслужује. Овога тренутка, покушава да продере у више лондонско друштво. Још располажем са довољно утицаја да му у основи покварим рачуне. Ви знате да сам вешта и кад нападам и кад се браним; ипак, не бих ништа предузела што би било противно вашим намерама. Ви треба да бирате да ли ћемо објавити рат овоме човеку или ћемо се покорити.“

Најзад је Мур држао Гланора у својој руци. Неће се више плашити да јури Татјану и да погађа њеног злотвора. Ипак, потребно је добро размислити да не би компромитовао једно добро сретство са много ужурбаности. „Одговорићу сутра“, рече он, и његов поглед паде на позоришне рекламе.

Један огроман црвени знак питања налазио се испод имена једног музичког. Од пре извесног времена свуда се је виђао овај знак питања. Прекривао је скеле грађевина; налазио се је дуж свих зидова; на забавима о њему се причало; ноћу, блештао је у црвеној светлости небом. Министериона реклама неке претставе, која је и сама још тајанственија, ако би се веровало што се прича и ако би се обазирало на новинарске извештаје.

Позоришна управа морала је жртвовати велике издатке да би добила монопол ове забаве. Наводили су астрономску цифру каузије коју су дали једној лондонској банци; описивали су кнежевски стан који је задржан у једном хотелу на тргу Вандом. И поред свих покушаја, новинарски репортери нису успели да својим очима виде живи одговор свима овим знацима питања, а још мање да фотографишу. Несрећни секретар, коме је дужност да прима новинаре стално је понављао, својим тужним гласом, исте речи: „Више вам не могу рећи; све ће се објаснити у позоришту!“

(Наставиће се).

Дрво које дрхти

Лимузина се зауставила пред капијом у Сен-Клау да контролише беззанимљиву. Госпођа Вогера, искоришћујући прилику, извадила је из ташне огледало, пудријеру и кармин за усне и гледала је жмирећи свог сапутника, у очекивању подругастих примедба, уобичајених у оваквим приликама. Но Доналд Стјуарт није на њу обраћао пажњу и наслонен на црна крила аута, гледао је замисљено у супротном правцу.

Намеравао су у ово дивно, летње вече отићи у Версалу и провести неких осам дана у хотелу Трианон-Палас.

Није то био никакав љубавни пар. Везало их је међусобно пријатељство и ништа више. Она је имала тридесет, а он четрдесет година.

Прошли су обоје кроз живот препун доживљаја и њихова осећања имала су идеалан темељ у њиховим беспрекорним карактерима.

Овакве необичне везе пријатељства, препуне узајамног разумевања и симпатије, најчешће саједињава зреле људе, који имају за собом живот буран и интензиван.

Доналд Стјуарт никад се није удварао Памелини Вогери и онд му није то замерала. Напротив, обоје су били обузети узајамним осећањем захвалности што реч „љубав“ никад није пала између њих.

Ауто је ишао необичном брзином. Ноћ је била топла и мрачна. Светлост рефлектора клизала је као одблесак муња, по цбуњу и дрвећу крај друма. Али на једном завијутку кола су се покренула у страну, па унапред и уназад и нагло се зауставила у месту.

Стјуарт је узнемирено извирио кроз прозор. Но шофер га је обавестио да је по среди само пукнуто гума и да ће промена точка трајати највише пет минута. Искоришћавајући овај случајни прекид у путовању, изашли су са намером да се прошетају шумом „Ил де Франс“, чувеном са величанствених букава, топола и јасена.

Призор, који се пружао пред њима, био је необично сликовит. Широком траком вијугао је према виду пут, сребрни у месечевој светлости. У помрчини, на тау брежуљка, белиле су се ивице неке мале кућице, а контуре двају високих топола заузимае су на небу видљиво место. На крају друма, подижући кола дизалицом, клечао је шофер, сав обасјан светлосћу рефлектора. Доналд Стјуарт застало је, окрећући се узнемирено.

— Да ли познајете ову околину — упитала га је госпођа Вогера, зачуђена његовим необичним понашањем.

— Да, — одговорио је полако, — Познајем је... оне тополе тамо и ову кућицу... — Онда?

— Пре осам или десет година задржан сам био у овом истом месту истим случајем. Ауто је био неспособан за пут услед неке мале повреде. Био сам у друштву с мојим пријатељем, о коме сам вам већ једном причао: гроф Офенбах.

— Како — онај гроф Офенбах, који је умро напрасном смрћу.

— Да, оног истог, који је, као што вам је познато, умро у аутомобилу поред мене за време нашег пута у Версалу. То је било близу Париза, четврт сата после овог случајног заустављања на овом месту.

— Чини ми се да сам чула неку фантастичну причу о неком дрвету, које је имало везу са његовом смрћу?

— Историја овог дрвета је потпуно истинита. И ако се не варам то је ова иста акација, — казао је Стјуарт, показавши Вогери једно усамљено дрво. — Ноћ је била тиха, топла и без ветра. Напустили смо ауто у двоје, овако исто, као и ми сада, да

се мало прошетамо по шуми, док је шофер био заузет оправљањем точка. Офенбах се зауставио пред овом акацијом и одједном ме је дозволио да видим како дрво дрхти. Ваздух је био потпуно миран и лишће околних дрвећа било је непокретно. Али овај багрен се тресао, као човек у грозници. Пружио сам руку да би осветлио ову загоњетку и ухватио сам грану. Но у истом тренутку дрво се смирило и дрхтање је престало. Офенбах је за мном исто тако додирују другу грану. Но багрен је почео поново дрхтати и то много снажније и видљивије него пре.

Доналд Стјуарт је заћутао.

— Зар је то све? — упитала је Вогера.

— Скоро све. Четврт сата доцније, Офенбах је био мртав.

— Чудновато, несобично чудновата ствар... изашла је Вогера и приближивши се багрену, обухватила је прстица грану, после извесног колебања.

— Не тако. Онда мислим да је он додирују дрво, — казао је Стјуарт и енергично је дохватио једну од грана.

Но у истом тренутку багрен је почео дрхтати са толиком јачином, да се добио утисак да се са њиме бори невидљив вихор. Госпођа Вогера устукну пренеражена. — Шта то има да значи? — изустила је једва чујно.

Доналд Стјуарт пребледео је и пустио је грану. Но дрво је дрхтало и даље.

Исто тако — казао је промењеним гласом, — исто тако дрхтало је и онда... Остао је неколико тренутака непомичан, са погледом упртим у дрво, које се тресло, као у грозници. А после, замолио је преплашену сапутницу, да још једном дотаже гране. Под додиром њених од страха изнемоглих прстију, дрхтање је моментано престало.

У истом тренутку зачуо се глас шофера, који је извештавао, да су кола спремна за даљи пут.

Доналд Стјуарт, пружајући руку госпођи Вогери, казао је тихо:

— А ипак то неће сметати нашем излету. Ма шта се догодило, биће боље да продужимо пут.

До Версала довели су се без икаквог инцидента. Али пред хотелом Доналд Стјуарт искочио је из аута, да би госпођи Вогери помогао при изласку — оклизуо се и пао. Главом је ударио о крај тротоара. Кад су га подigli — био је мртав.

Клод Фарер.

Уредништво „Илустрованог Времена“ моли своје пријатеље и читаоце који се налазе на нашем приморју, да шаљу занимљиве аматерске снимке са плаже, ако им дођу до руку

Разно

Прву смртну казну изрекао је „Ареопаг“, чувени суд у Атини

Ареопаг је чувени суд у Атини, који је држао своје седнице и своја заседања на брду посвећеном богу Марсу — одкуда му и долази име (Areios pagos, Марсово брдо). У почетку он је судио само најважније злочине и он је тај, како предања кажу, који је први применио смртну казну.

Солом, 594 год. пре Христа, повећао је у огромној мери његову надлежност, и ареопастисти су били позивани да кажњавају крађу, безбожност, неморал; да угушују луксуз, лењствовање, просјачење; да се старају о паспитању деце и чак да улазе у домаће огњиште да би отклањали неслогу и уверавали се о законитости сретстава за егзистенцију сваког грађанина.

Овај врховни суд био је у исто време и главно политичко тело Атине, постављајући само часне чиновнике, прожете великом пажњом, беспристрасношћу и правичношћу, што им је створио огромну репутацију.

Овај суд је осудио Демостена 324 год. пре Христа, пред овим судом је Есхило, према традицији, учинио да се појави Орест оптужен за убиство своје мајке Клитанестре, и водећи парницу против Атине.

Уобичајена процедура пред овим судом била је неоспорно на простијах. Он је заседао под ведрим небом, и то ноћу. Тако, оптужени није био застрашен његовом импозантном озбиљношћу, а судије нису биле под утицајем гледајући њихове сузе или његово кајање. Да би се и уши сачувале као очи, никаква ораторска способност није дозвољавала олапшавана срца или узбуђење.

У почетку, оптужени су сами бранили своја дела. Дошнје, а да би се прикупно недостатак њихових сретстава, била им је дозвољено да узму браниоце, али они су морали да се ограниче на просто излагање дела, не обраћајући се на сажаљење, на милост. Правичност овог суда била је таква, да никада, до његовог распадања, она није била сумњичена. Никада неки оптужени није шапутао против његових пресуда.

Гајење лавова

Постоји у Калифорнији једна „лавовска фарма“, то јест једна установа — једино у свету — где се гаје лавови, као што се гаје кови и друге животиње. Посед је велики око једног хектара, он је ограђен, то се налази у високом оградом, дуплиран живом оградом, а седамдесет четири велике животиње (врста мачке) сада живе у томе простору, добро притешњене за краљеве пустиње. Али већи део ових лавова рођено је ту, у затвору и нису много крвожедни.

Свака жена добије три до четири мала преко године, а кад се узме да се један лав-младунац плаћа око 10 до 12 хиљада динара чија цена варира према његовом статусу и лепоти, онда ће се схватити како је то гајење лавова рентабилно. Шта више, ту се има и користи извор од издавања под закуп звераци за кинематографска снимања. Једна добро дресирана лавица која је недавно играла у једном ловачком филму, била је за то плаћена 2000 долара, скоро толико као нека филмска звезда! Заиста, у томе има много ризика, гајење малих лавова је деликатно, они производе велика неспокојства у почетку њиховог заточеничког живота? Док не буду стари шест недеља, хране се на цуцу и млеко остаје њихова искључива храна до момента кад се стављају на режим коњског меса. То ће у будуће бити њихова свакодневна храна;

пансионери фарме прождеру дневно по једног коња, изузев понедељника, кад се присиљавају на хигијенско једноуђење, да би се избегло нередовно варење код свих животиња које, стицајем околности, немају довољно кретања.

Пре 5000 година

Енглеске и америчке експедиције које врше археолошка истраживања у Уру, у Калдеји (садашњи Курдистан) — у вароши која је била седиште Аврамова и одакле је он повео Јевреје — извршили су изненађујуће реконструкције онога шта је био живот пре 5000 година у овим пределима колевке људског рода.

Ако је са извесне стране цивилизација ових Калдејаца била готово достигла ступањ на коме је и наша цивилизација — што се мисли по несесеру за маникир noktа, где су сви мали златни инструменти личили на ове које ми данас употребљавамо, — извесни њихови обичаји стајали су у ред са најтажнијим варварством.

Пронађена је једна краљева гробница која је показала да се „ригуално, перско убиство“ практиковало у Уру у великој размери. Кад је умро неки краљ, жртвовала се читава једна гомила људи да га прате и да га служе на оном свету. По овој ствари изнучене су веома интересантне појединости из реконструкције ове гробнице. Велики маузолеј, у коме почива сам краљ, садржи предмете за које се веровало да ће му требати на другом свету. А у пространом подземном холоу, који предходи овој гробници, нађено је педесет девет људских лешева, као и остаци од шест волова постављених испред своја двоја дрвена кола.

Девет дворских дама наслањале су се на маузолеј. Пронађене су њихове мишуре, златне изрезане круне на њиховим челима, златни клинци из њихове косе и њихови сребрни чешљеви са уметнутим бојадисаним цвешем. Затим остатак послуге оба пола, онда двоја кола чији се тероци на своје месту; најзад шест наоружаних и оклопљених гардиста, који су стојали на челу поворке.

„Le Grand“, први авион намењен за прекоокеански лет

У 1913 години, дакле кад је авијација још била у свом детињству, идеја да се оствари прекоокеански лет развијала се у мозговима младог конструктора: сам Сикорски, чије је име везано за прву пробу ваздушне везе између два континента.

У току те, 1913 године, Сикорски је извео конструкцију једног биплана, гигантских размера за оно време, који је био крштен Le Grand. Његове карактеристике карактеристике биле су следеће: 18 метара ширина крила, 20 метара дужине, 120 квадратних метара носеће површине, 2700 килограма сопствене тежине, и 3200 килограма спремног за лет.

Le Grand, да би се спремно за лет Француска—Америка, остварио је са успехом многобројне летове. На несрећу, он је био уништен под необичним околностима, пре него што је могао да се ухвати у коштац са океаном. За време једне војничке утакмице у Петрограду, мотор једног немачког авиона, који је надлетео изнад овога, изненада се откачи и сврско у парампарцад апарат.

Таква је била несрећна судбина првог трансатланског авиона.

Шта кошта светски рекорд брзине

Знате ли шта кошта, у ливрама стерлинга један аутомобил намењен да туче светски рекорд брзине? Одговор је кратак.

Планови	2228
Мотор	3078
Кутија за мерење брзине	469

La beauté exige de ne négliger aucun détail

Ваша средства за улепшавање треба да су исто тако фина као и Ваш парфем; јер се фини парфем не слаже са обичним puderом и свакодневним Eau de Cologne-ом.

Пудер Дип.
24.- и 45.-

Asphodèle

Један од малобројних и заиста скупотених париских парфема са ретком особином.

Lenthéric
PARFUMEUR
245 RUE SAINT-HONORÉ PARIS

Добија се у свима одговарајућим радњама

Коване ствари	437
Резервоари	103
Хладњаци	605
Пробе у лабораторијуму	148
Костур каросерије	90
Осовине	2566
Федери	21
Удешавање точкова	43
Остали трошкови	244
Свега ливара стерлинга	10.059

Овој цени треба још додати разне делове које су многе фабрике поклониле ради репрезентације а које се рачунају око 1500 ливара. Најзад треба додати још 3000 за пут и боравак у Америци што износи укупно 13.560 ливара стерлинга или, округло 3 милиона динара.

Ко чешће муца: људи или жене?

Обично се сматра да особе женског пола воле много више да говоре по мушкарцима. Има их чак који тврде да жене и сувише много говоре. Тим поводом један енглески лекар износи један занимљив податак. Тај енглески лекар, по имену Мајор Хиал, пропутовао је цео свет, и при тим својим путовањима решио се да изврши једну чудну анкету: да направи статистику људи који муцају. За време своје шездесетогодишње праксе, и анкете код разних народа, и у разним земљама, он каже да је наишао на једну једину жену која је муцала.

Наградне загонејке „Илустрованог Времена“

Свака наша загонетка биће награђивана са три награде, а да би се оне добиле потребно је да читаоница пошљу уредништву тачно решење загонетке и да поред тога назове колико ће тачних одговора бити. Три тачна одговора који најприближније буду предвидели број тачних одговора биће награђени. Уредништво ће одговоре примати за седам дана од дана изласка листа. Закаснио одговори неће се узимати у обзир.

На Роберту треба ставити Уредништво Наустробаног Времена, и заевити аутор који носи број загонетке. Одговори без овог исписа неће се узимати у обзир. Напомињемо да се сваком послатом решењу мора приложити тачна адреса (занимање, место, улица и број куће).

Загонетка бр. 19.

1	a	e	u				
2		a	e	u			
3			a	e	u		
4				a	e	u	
5					a	e	u
6						a	e

и, э, а, я, е, э, и, н, к, л, м, н,
и, о, о, о, и, и, р, р, с, с, у, ч.

Оваих 30 писмена треба ставити у празних 30 квадрата горње слике, али тако да се добију речи, читане с лева на десно, следећег значења: 1) човек који се бави једном врстом науке, 2) члан фамилије, 3) рођака, 4) богомоља, 5) врста железнице, 6) облик.

Решење загонетке број 16. објавиће се у
у идućем броју.

Проблем бр. 19
од Карла Шлехтера

Мат у два потеза.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ ВЕРОВАЛИ!

Фред Арчер је најславнији рокеј на свету. Има 2447 победа на разним тркашштима.

Чување историјски административни Улица, Улица, ала је 71
рану од пушта, 200 од сабле и 3 од гранате, претрпело је
6 пута бродило. У току ратовања погинуло је једно оже-
реку и браћу. Поред свега тога умро је природном смрћу
1849 година, био је у вeku 34 године.

Дрво није се промало. У Бри-
танској Гвијани израсло је
дрво на дебелим једном вр-
шњакот и старог алма-
тора. Лева су му била по-
кривена једном дебелим
слојем лима и тако
је дрво могло да ри-
зиче своје корене.

Kaneton Joshua Stokum jedro je gaz oko sveta u jezirini koja je bila sveta 16. marta dugo.

Дон Бернардо Кастиљо са Кубе добио је диплому доктора права на универзитету у Хавани када му је било 85 година.

1840 godine prodavane su pesme na santimetre u Londonu. Tri jarda koštalo je 1 penk.

ИЛУСТРОВАНО ВРЕМЕ издаје своје списе. — Преплата: за Краљевину Југославију: месечно дина. 14.-, тромесечно дина. 42.-, полугодишње дина. 80.-, годишње дина. 150.-
За иностранство: полугодишње дина. 800.-, годишње динара 360.-. — Поштом број 4 динара. — Одласи по тарифи. — Рачун код Поштанског Штедионице бр. 52.304. —
Редакција и администрација Посебног броја 4—8. — Телефон и телеграм: „Илустровано Време“, Београд.

Главни уредник Миливој Предих. — Власник, издавач и штампар, за Штампарско Издавачко Предузеће «Време» Аки, Друштво
Београд, С. Стефановић, Београдска 5.

БОРБА ОКО ПЕТРОЛЕУМА

Питање течних горива постаје из дана у дан све акутније. Оно је толико важно и толико задире директно у интерес свих цивилизованих народа, да се о њему и на интернационалним конференцијама стално дискутовало и дискутује. Око тог питања стварали су се, и у будућности још ће се и више стварати, међународни сукоби.

За сада се питање течних горива своди више мање искључиво на утркивање ко ће за себе придобити што више и што богатије изворе нафте, пошто је, као што ћемо видети, за сада нафта главни извор тих течних горива.

Напредак индустрије, и у опште цивилизације везан је директно или индиректно за овај проблем.

У чему је стварно толики значај и важност нафте и њених извора? Публици је, као директан производ, који се добија из нафте до скоро био најпознатији обичан петролеум за лампе, који се добија из нафте, или непречишћеног петрола, дестилацијом истог. Али сем обичног петролеума из нафте се добијају још и многи други производи од првокласне економске важности, као бензин, тешка уља, која служе за подмазивање, а такође и за гориво, парафин итд.

Употреба ових разних продуката врло је разграната. Тешка уља употребљавају се у индустрији за грејање казана. У Америци, а и у Русији ова се уља већ поодавно употребљавају на локомотивама, као гориво. Она су од нарочите користи за употребу као гориво на лађама. И данас постоји јака тенденција да ова уља за ту сврху замене угља. Има већ већи број модерних, прекоокеанских бродова, који место угља употребљавају та тешка уља, добивена при дестилацији нафте. У поређењу са угљем ова уља дају много више калорија но иста запремина угља, и према томе много је практичније и економичније употребљавати их на лађама место угља, пошто запремају много мање места, а дају више топлотне енергије но угља. На тај начин добија се много у економском погледу: место које би заузимао угљ, може се употребити за смештање и превоз робе, што је од очигледне користи.

Од колике је пак користи и важности у данашње време бензин и друга тако звана лака уља, о томе није ни потребно много доказивати. Аутомобилски саобраћај стално расте, а са њим и потрошња бензина. Исти је случај и са авијацијом.

Према томе разумљиво је што се све цивилизоване државе, а нарочито велике, индустријске земље, толико боре за разне изворе нафте, и око концесије истих. Напредак данашње цивилизације не може се ни замислити без ових течних горива, која се данас у главном добијају из нафте. Међутим извори нафте изгледа да су релативно ограничени, а развој данашње индустрије и технике је тако рећи неограничен, па према томе и потребе за овим горивима нагло расту. Тако може доћи време кад ће се извори нафте више-мање исцрпети, и за тај случај смо приморани да проучавамо могућности, којима би се нафта заменила другим течним горивима.

Сад ћемо да проговоримо нешто о самој нафти и о њеним изворима. Нафта је изгледа била позната још у најстаријим временима. Старе персијске легенде о пламеним изворима очигледно се односе на нафтине изворе, који су се из буди којих разлога запалили.

Што се тиче употребе петролеума као сретства за осветљење, изгледа да су га први пут за ту сврху употребил неки сељаци са Кавказа. Али стварно развијање индустрије нафте почело је тек после проналазка америчких извора нафте у Пенсилванији, а то је било 1859 године. Те го-

дине су покушавали у томе крају да ухвате неку слану воду, па се том приликом сасвим случајно наишло на извор нафте. Ова прва жица давала је 1500 литара нафте за 24 часа, а налазила се у дубини од 23 метара. Међутим на 200 метара под земљом наишло се на права језера ове драгоцене течности.

Ти извори нафте привукли су одмах велику пажњу многих финансијера и спекуланата. Тако је у то време само у Њу-Јорку основано неких 300 компанија за експлоатацију ових извора.

Још пре проналазка америчких извора употребљавана је нафта, која је била експлоатисана у Русији. Али може се рећи да су се и ови извори нафте у Русији почели систематски експлоатисати тек по проналазку америчких извора у Пенсилванији.

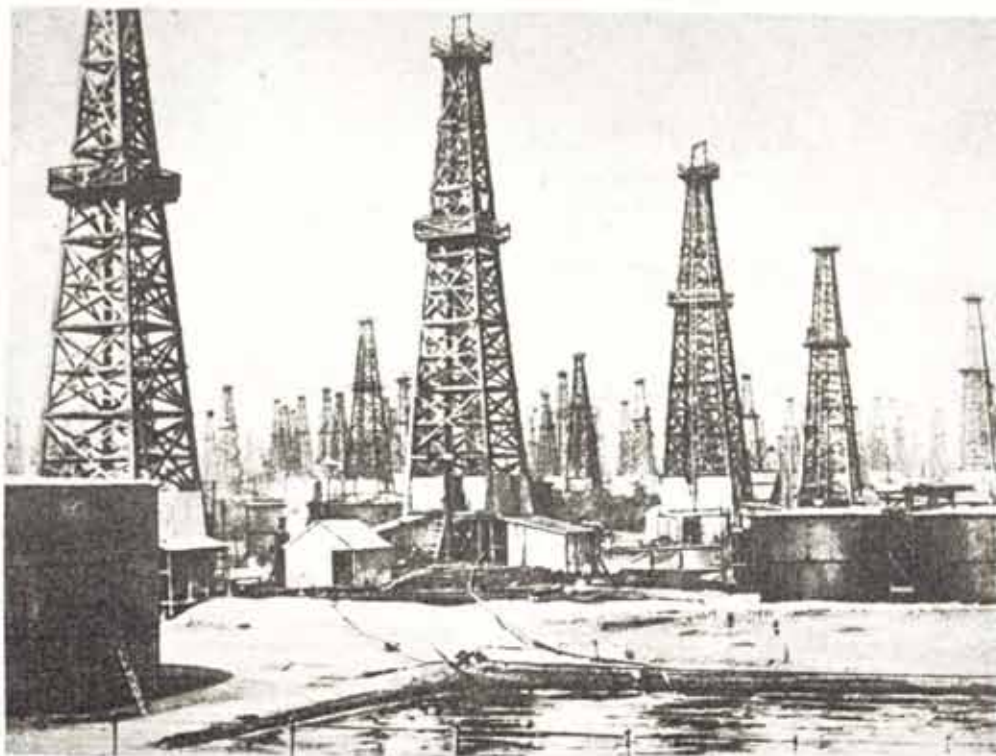
У почетку развоја тих извора, нафта је била позната и употребљавана искључиво као сретство за осветљавање. Почетак примене нафте, односно њених продуката, за индустријске циљеве, датира од краја прошлог века. Али зато је напредак у погледу употребе нафте за горње циљеве био невероватно велики и брз. У коликој мери потрошња овог продукта расте, видеће се

А сад да видимо шта је у ствари нафта или просто петрол, како нафту називају Французи. Непрерађена нафта јесте једна више или мање течна материја. Боје је веома различите, али обично варира између црне и зеленкасте. Лака је од воде — њена специфична тежина варира између 0,75 и 0,95, према пореклу нафте.

Сам састав нафте веома је различит према њеном пореклу. Па чак шта више дешава се да се у једној истој области налази на изворе нафте различитог састава. И зато разне нафте дају и различите пропорције дестилираних продуката (бензина, лаког и тешког уља, парафина и др.).

Што се тиче самог порекла нафте, томе постоји више теорија. По једној теорији нафта је постала у земљи распадом биљних и животињских остатака на високој температури, и под огромним притиском. Ради потврде ове хипотезе вршени су опити, помоћу којих се хтело доћи до продуката сличних нафти. У ту сврху је узета количина рибањег зејтина, и подвргнута је дестилацији, под притиском од десет атмосфера, а на температури од 320—400 степени. Ови су експерименти успели у извесној мери.

Поред горње хипотезе постоји још и неколико других, која се више или мање

најбоље из следеће статистике: Шездесетих година прошлог века трошило се годишње око 500.000 барила (бурићи од око 160 литара); Међутим почетком овог века потрошња нафте и њених продуката прешла је 123 милиона барила. И најзад 1921 године достигнута је у потрошњи нафте цифра од 759 милиона барила.

Ово неколико шифара најбоље показује колики је замах узела продукција нафте. А то није ни чудо, кад се узму у обзир чињенице о којима је било речи у почетку овог чланка, то јест огромне примене нафте, и продуката њене дестилације у модерној индустрији, и у опште у модерном животу. И нема ни мало изгледа да ће се овај замах умањити, већ на против потрошња овог драгоценог продукта биће из дана у дан све већа, с обзиром на стални и нагли развој модерне индустрије. А само се по себи разуме да ће већа потрошња повући за собом као последицу и већу тражњу.

ослањају на опитима, помоћу којих се долази до продуката сличних нафти.

Земље, које не располажу сопственим изворима нафте, долазе на овај начин у неку руку у зависност од осталих држава, које су богатије обдарене природним изворима нафте. А та би се зависност и њене последице осетили нарочито у случају каквог сукоба, и прекида односа са земљама из којих се доноси нафта и њене прерађевине. Ово се јасно осетило за време Светског рата. И зато је после рата тај проблем течних горива добио свој прави значај, и њиме су се најозбиљније почеле бавити све заинтересоване државе. На разним странама и на разне начине покушава се да се дође до продуката, који би могли, у случају потребе, заменити нафтине производе, а поглавито бензин. Неки од ових покушаја дали су доста добре резултате, али тим питањем треба се позабавити у једном посебном чланку.

Ко жели имати успеха у животу, мора здружити разборитост и знање, симпатичну појаву са шармом. Данашња жена треба и мора да сама управља својим животом. Она познаје вредност непрекорно неговане спољашности за звање и друштво.

При култури њеног духа и тренирању тела не заљемарује она неговане свог тела, јер је то предуслов за складну појаву. Она је свесна тога, да да се природни облици не могу менати без насиља. Знаде али исто тако добро, да неговане коже са Елидом, које изискује само неколико минута дневног рада, пружа савршенство тена.

Ко сигурно
управља
стиже
циљу.

Елида Идеал сапун са својом благошћу и чистоћом оборио је предрасуде, да је сапун лопушководњив, а оба крема у вези са Идеал сапуном дају кожи чистоћу, храну и заштиту. Нарочито Eлда Creme de chaque heure, који је упоређењу с најпознатијим кремовима светских марака био биран од 900/0 жена, по свом јединственом саставу делује благотворно на кожу. Елида Коалкрем употребљавајте пре спавања да осванете лепа. Елида сапун у заједници с кремовима усавршава природну лепоту до максимума, а децентири жириси ових производа подмлаче култивiranу индивидуалност сваке даме.

ЕЛИДА нега ТЕНА